

Кириленко Н.М.

**ОРГАНИЗАЦИЯ И ИСПОЛЬЗОВАНИЕ УЧЕБНО-
ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ ИНТЕРНЕТА В ВПУЗ**

В статье раскрываются вопросы организации и использования обучающей воспитательной среды Интернета, представлены некоторые педагогические условия формирования информационной культуры студентов.

Kirilenko N.

**ORGANIZATION AND USE OF THE EDUCATIONAL
ENVIRONMENT OF THE INTERNET IN THE VPUZ**

Questions of organization and use of teaching educational Internet environment with the aim of development of students' information culture are analyzed in the article.

Стаття надійшла до редакції 26.11.2012

УДК 378.147.091.3 : 004.77

*Кізім С. С.,
м. Вінниця, Україна*

**ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ СЕРВІСІВ
УПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛО-
ГІЙ**

Постановка проблеми. Задоволення потреб суспільства висуває перед сучасним педагогом необхідність високої культури, зацікавленості в розвитку творчого потенціалу своїх студентів, здатності до інноваційної діяльності, самовдосконалення, професійної активності, вміння використовувати мережеві ресурси та ін. Завдяки мережевій підтримці перед спільнотами обміну знаннями відкриваються нові можливості за поданням своїх цифрових архівів і залучення нових членів. З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у спільноті обміну знаннями з'являються нові форми для зберігання знань і нові сервіси, що полегшують управління знаннями та використання цих знань новачками, що знаходяться на периферії спільноти.

Аналіз попередніх досліджень. Проблеми й особливості використання мережевих сервісів у навчально-виховному процесі вищої школи для обміну знаннями розглядали в своїх роботах українські науковці: В. Биков, В. Кухаренко, Н. Морзе та ін. Педагогічні можливості сервісів досліджує у своїх працях М. Меньякіна, Вікі-технології у сучасній освіті – Н. Дягло, Г. Стеценко та

ін., особливості використання Веб-технологій для самостійного підвищення кваліфікації – М. Німатулаєв та ін. Серед робіт російських науковців із даного напрямку слід відзначити праці Д. Патаракіна, Ю. Еельма та ін. Провідні науковці, котрі працюють над цією проблемою зазначають, що соціальні сервіси дають можливість спільно створювати та редагувати навчальні ресурси не зважаючи на відстань і кордони.

Мета цієї статті розглянути ефективність використання соціальних сервісів та їх можливості в процесі професійної підготовки майбутніх учителів технологій.

Виклад основного матеріалу. В нинішніх умовах мережа Інтернет перестає бути засобом, що дозволяє лише одержати доступ до віддаленого ресурсу. Вона сама стає ресурсом, який вирішує нові педагогічні завдання, здійснювати навчальну діяльність, знаходити навчальні матеріали в Інтернет. Застосування Інтернету лише для пошуку інформації, зазначає Є. Патаракін, засвідчує, що його можливості використовуються тільки на 40 %, решта 60 % – це комунікаційні можливості Інтернет (мережеві комунікації). Використання технологій мережевих комунікацій у педагогічній практиці забезпечує якість навчального процесу, суть якого полягає в неформальній комунікації на основі повного доступу до аудіо-, відео-, графічної і текстової інформації всіх учасників навчального процесу [6, с. 45].

Сервіси Веб 2.0 змінюють звичні стереотипи використання глобальної мережі, що перестала бути середовищем передавання інформації і транспортним каналом постачання знань. Пасивна позиція «читача» (споживача інформації) змінюється на інтерактивну позицію «письменника» (коментатора, співучасника дискурсу, виробника інформації) [4].

Використання сервісів Веб 2.0 є особливо важливим у професійній підготовці майбутніх учителів технологій. Перехід студентів на рівень учасників мережевої спільноти надає можливості не тільки ефективно впроваджувати ІКТ у професійну педагогічну діяльність, а й розширити світогляд майбутніх педагогів; оволодіти вміннями спілкування, використовуючи мережу Інтернет; організувати міжособистісну взаємодію; співпрацювати в групі; систематично підвищувати рівень загальнокультурної, технологічної й інформаційної компетентності.

Соціальні сервіси відкривають перед педагогічною практикою такі можливості:

– використання відкритих, безоплатних і вільних електронних ресурсів, тому що в результаті поширення соціальних сервісів у мережевому доступі виявляється значна кількість матеріалів, які можуть бути використані з навчальною метою;

– самостійне створення матеріалів навчального змісту в мережі, оскільки нові сервіси соціального забезпечення радикально спростили процес створення цих матеріалів і публікації їх у мережі;

- спостереження за діяльністю учасників спільноти;
- створення навчальних ситуацій, в яких можна спостерігати і вивчати недоступні раніше феномени [5, с. 135].

Одна з важливих особливостей соціальних сервісів полягає в тому, що від учасників спільної навчальної діяльності не потрібно одночасної присутності в одному і тому самому місці, в один і той самий час.

Соціальні мережі та їх сервіси виявилися досить ефективним методом забезпечення відвідуваності сайтів, зворотного зв'язку і поступово стали одним із засобів генерації контенту (змісту, що має цінність). На основі такого підходу з'явилася і швидко набрала популярності досить значна кількість соціальних веб-сервісів, об'єднаних загальною назвою сервіси Веб 2.0.

Веб 2.0 – це друге покоління мережевих сервісів Інтернету, котрі дозволяють користувачам створювати та спільно працювати, розмішуючи в мережі текстову й медіа інформацію і використовувати інформаційні ресурси.

За допомогою Веб 2.0 можна організувати таку колективну діяльність:

- спільний пошук;
- спільне зберігання закладок;
- створення і спільне використання медіа-матеріалів (фотографій, відео, аудіо-записів);
- спільне створення і редагування гіпертекстів;
- спільне редагування і використання в мережі текстових документів, електронних таблиць, презентацій та інших документів;
- спільне редагування та використання карт і схем [8, с. 85].

Нові сервіси соціального забезпечення радикально спростили процес створення навчальних матеріалів і публікації їх у мережі. Тепер кожний може не лише дістати доступ до цифрових колекцій, а й взяти участь у формуванні власного мережевого контенту (від англ. *content* – вміст). Нині, використовуючи Веб 2.0, новий контент створюється мільйонами людей. Вони, приносять у мережу нові тексти, фотографії, малюнки, музичні файли. В процесі цього спілкування між людьми все частіше відбувається не в формі прямого обміну висловлюваннями, а в формі взаємного спостереження за мережевою діяльністю. Освоєння нових засобів веде не просто до того, що ми можемо розв'язувати нові завдання, а й міняється наш світогляд, який дозволяє бачити світ по-новому.

Сповідуючи доступність, відкритість, інтерактивність і колективізм, соціальні сервіси Веб 2.0 стають природним освітнім середовищем, доцільність використання якого в навчальних цілях не викликає сумніву.

Основні дії, котрі можна здійснювати в мережі Інтернет з використанням соціальних сервісів такі:

- записи думок, замітки і коментування чужих текстів – Живий журнал,

Живий Інтернет, Блог.Ру, Blogger, Вікіпедія, Літописи.Ру, Жива енциклопедія пригод;

- спільний пошук інформації – Google, Флексум;
- спільне зберігання закладок – БобрДобр, Сто Закладок, Memori.ru, Румарк;
- спільне зберігання і створення медіа файлів;
- фотографії, схеми, малюнки – Флікр, Панораміо, Фламбер, CoDraw (Спільне малювання);
- відео – Ютьюб, ТічерТьюб, Соціальна сага, Рутьюб, Rambler Vision, Відео@mail.ru;
- зберігання презентацій – СлайдШара, Спрезент, Скріб;
- створення анімованих та інтерактивних історій – Скретч;
- створення і використання карти знань – Візуальний словничок, Bubbl.us, FreeMind, GraphViz;
- створення і редагування документів – Вікіпедія, Гугл, Zoho;
- соціальні геосервіси – Карти Google, Карти Google + WikiWiki;
- обмін повідомленнями (чати, форуми, телеконференції) – Скайп, ISQ.

Нині це далеко не повний перелік можливостей соціальних сервісів, що покладені в основу соціальних мереж.

Одними з найпоширеніших соціальних сервісів, які доцільно використовувати у навчальному процесі є [1]:

1. Засоби для зберігання закладок.

Засоби для зберігання закладок дозволяють користувачам зберігати колекцію своїх закладок-посилань на веб-сторінки. Будь-який користувач мережі Інтернет може знаходити навчальні матеріали з теми, що його цікавить, використовуючи для пошуку ключові слова. Дані засоби для зберігання закладок можна використовувати як джерело і сховище посилань на навчальні матеріали. Соціальний сервіс БобрДобр (<http://www.bobrdobr.ru>) – російський аналог сервісу Делішес. Дозволяє користувачам зберігати колекцію своїх закладок-посилань на веб-сторінки. Назва сервісу походить від скоромовки «Бобр добрий для бобрів». Будь-який користувач мережі Інтернет може знаходити на сервісі посилання на цікаві для нього теми, використовуючи для пошуку ключові слова. Зберігання закладок на БобрДобр дає можливість зручного доступу до них із будь-якого комп'ютера з будь-якої точки світу. Як самому користувачеві, так і (за його бажанням) іншим людям. У процесі цього в користувача завжди є можливість вирішити, кому, і в якому обсязі надати доступ до своїх закладок. Сервіс БобрДоброрієнтований на колективну роботу з інформацією і пропонує засоби для її пошуку і зберігання. За групової роботи сервіс дозволяє спільно працювати над інформацією (переглядати, оцінювати,

доповнювати) [7].

2. *Соціальні мережеві сервіси для зберігання мультимедійних ресурсів* – це засоби мережі Інтернет, які дозволяють безплатно зберігати, обмінюватися цифровими фото, аудіо- і відеозаписами, текстовими файлами, презентаціями, а також організувати обговорення ресурсів. Вони можуть бути використані в якості навчальних матеріалів (навчальні відеофільми, фотографії з різних тем, аудіо та відеозаписи виступів науковців, очевидців подій і т.д.), а також як засіб для зберігання шкільних відео-, фото-, аудіоархіву і творчих робіт [1].

3. *Блог (мережевий щоденник)* – це сервіс Інтернет, що дозволяє будь-якому користувачеві вести записи будь-яких текстів, який організований у вигляді журналу або щоденника, основний зміст якого – записи, що регулярно оновлюються та поповнюються, зображення та різного роду мультимедіа. Кожний запис датований, і записи відображаються на веб-сторінці у зворотному хронологічному порядку. Є величезна кількість блогів, у яких представлений широкий спектр інтересів [3].

Хоча блоги, як правило, розглядаються як особисті щоденники, взагалі немає меж щодо тем, які висвітлюються в блозі. Більшість користувачів мережі Інтернет люблять вести блоги описуючи справи на роботі, захоплення, своїх вихованців, соціальні та політичні проблеми. Як правило, блог – цетворчість однієї людини, хоча останнім часом стали популярними групові блоги.

Раніше, більшість блогів створювалися вручну. Серед перших із них були Userland і LiveJournal. Нині більшість блогерів користуються послугами Blogger (www.blogger.com) або WordPress <http://wordpress.com>. Ці сервіси дозволяють користувачам створювати нові блоги та блог-повідомлення за допомогою простих форм онлайн, у процесі цього не потрібно знати мови програмування або форматування. В Blogger.com, за результатами дослідження компанії Technorati, було створено близько 10 мільйонів блогів.

4. *ВікіВікі* – соціальний сервіс, що дозволяє будь-якому користувачеві простими засобами створювати і редагувати текст сайту (писати, вносити зміни, видаляти, створювати посилання на нові статті), та відразу ж розміщувати його на сервері в Інтернеті. Різні варіанти програмного забезпечення Вікі дозволяють завантажувати на сайти зображення, файли, що містять текстову інформацію, відеофрагменти, звукові файли і т.д. для швидкого створення та редагування колективного гіпертексту, це засіб для швидкого створення і редагування колективного гіпертексту. Тобто можна створити сторінку, котру потім будуть наповнювати і редагувати інші учасники. Це дозволяє студентам створювати власні сторінки, робити записи про історичні події, доступ до яких можна одержати лише з архівних документів. Робота у ВікіВікі навчає толерантності, оскільки колективний гіпертекст вимагає доброзичливості та взаєморозуміння співавторів, забезпечує оволодіння сервісами ВікіВікі, «живі журнали» тощо.

Розглянуті соціальні сервіси Веб 2.0, зокрема, блоги, містять значний потенціал підвищення ефективності навчального процесу і потребують чіткого визначення умов їх використання. Соціальні сервіси Веб 2.0 дозволяють користувачам спільно створювати та використовувати в мережі інформаційні ресурси, обмінюватися знайденою або створеною інформацією, що сприяє кращому розвитку їхніх комунікативних умінь і навичок.

Ключовими чинниками зростаючого успіху технологій Веб 2.0 є відкритість інформаційного наповнення, оперативність доступу й розміщення, незалежність від індивідуального графіка включення учасників у процес комунікацій під час спільної роботи.

Висновок. Використання соціальних сервісів у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів (середніх загальноосвітніх шкіл) визначається різними напрямками, а саме: як джерело навчального матеріалу; для планування й організації навчальної діяльності; для спільного написання творчих робіт, статей; як середовище для обговорення навчальних і методичних матеріалів, статей, підручників (посібників); для ознайомлення мережевої спільноти з авторськими методиками і технологіями.

Ефективність використання соціальних сервісів полягає у вмінні спілкуватися; здійснювати самостійний творчий пошук у розв'язанні навчальних проблем; розвивати успішну міжособистісну взаємодію у професійній діяльності та спілкуванні; проектувати навчальні й виховні заходи з використанням можливостей соціальних сервісів Веб 2.0.

Список літератури: 1. 25 фактов про Веб 2,0 Підготовлено редакцией «Большого города» [Електронний ресурс] – Режим доступа : – <http://www.affinity.ru/sobitiya/Веб/?ID=139>. 2. Брескіна Л. В. Професійна підготовка майбутніх вчителів інформатики на основі сучасних мережевих інформаційних технологій. Дис. канд. пед. наук: 13.00.02 / Л. В. Брескіна // ПДПУ імені К.Д. Ушинського. –Одеса, 2003. – 178 с. 3. Киселева М. П. Использование блогов в учебном процессе [Электронный ресурс] / М. П. Киселева, А. Е. Самарина. – Режим доступа : – expro.smolensk.ru/dokald_11/kiseleva_samarina_2.doc. 4. Менькіна М. С. Педагогічні можливості сервісів Веб 2.0 / М. С. Менькіна // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2009. – № 8. – С. 24-26. 5. Олифер В. Г., Олифер Н. А. Компьютерные сети. Принципы, технологии, протоколы: учебник для вузов 2-е изд. / В. Г. Олифер, Н. А. Олифер – К. : Питер, 2004 – 864 с. 6. Патаракин Е. Д. Сетевые сообщества и обучение / Е. Д. Патаракин. – М. : ПЕР-СЭ, 2006. – 112 с. 7. Ресурси мережі Інтернет [Електронний ресурс] – Режим доступа:– <http://www.google.com.ua/url?sa=t&rc=&q=&src=s&source=Веб&cd=5&ved>. 8. Стародубцев В. А. Роль сетевых сервисов Web 2.0 в становлении персональной образовательной сферы учителя информатики / В. А. Стародубцев, А. А. Киселева // Информатика и образование. – 2010. – № 6. – С. 84-86.

Bibliography (transliterated): 1. 25 фактов про Веб 2,0 Підготовлено редакцией «Большого города» [Електронний ресурс] – Режим доступа : –

<http://www.affinity.ru/sobitiya/Веб/?ID=139>. 2. Брескіна Л. В. Професійна підготовка майбутніх вчителів інформатики на основі сучасних мережевих інформаційних технологій. Дис. канд. пед. наук: 13.00.02 / Л. В. Брескіна // ПДПУ імені К.Д. Ушинського. – Одеса, 2003. – 178 с. 3. Киселева М. П. Использование блогов в учебном процессе [Электронный ресурс] / М. П. Киселева, А. Е. Самарина. – Режим доступа : – exro.smolensk.ru/dokald_11/kiseleva_samarina_2.doc. 4. Менякіна М. С. Педагогічні можливості сервісів Веб 2.0 / М. С. Менякіна // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2009. – № 8. – С. 24-26. 5. Олифер В. Г., Олифер Н. А. Компьютерные сети. Принципы, технологии, протоколы: учебник для вузов 2-е изд. / В. Г. Олифер, Н. А. Олифер – К. : Питер, 2004 – 864 с. 6. Патаракин Е. Д. Сетевые сообщества и обучение / Е. Д. Патаракин. – М. : ПЕР-СЭ, 2006. – 112 с. 7. Ресурси мережі Інтернет [Електронний ресурс] – Режим доступу : – <http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=Веб&cd=5&ved>. 8. Стародубцев В. А. Роль сетевых сервисов Web 2.0 в становлении персональной образовательной сферы учителя информатики / В. А. Стародубцев, А. А. Киселева // Информатика и образование. – 2010. – № 6. – С. 84-86.

С. С.Кізім

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ СЕРВІСІВ УПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглянуто ефективність використання соціальних сервісів та їх можливості в процесі професійної підготовки майбутніх учителів технологій. Соціальні сервіси Веб 2.0 дозволяють майбутнім учителям технологій накопичувати, створювати та редагувати навчальні матеріали за допомогою комп'ютерних мереж.

С.С. Кизим

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОЦИАЛЬНЫХ СЕРВИСОВ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ТЕХНОЛОГИЙ

В статье рассмотрена эффективность использования социальных сервисов и их возможности в процессе профессиональной подготовки будущих учителей технологий. Социальные сервисы Веб 2.0 позволяют будущим учителям технологий накапливать, создавать и редактировать учебные материалы с помощью компьютерных сетей.

S. S. Kizim

USE OF SOCIAL SERVICES IN PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF TECHNOLOGIES

The article reviews the effectiveness of social services and opportunities in the professional training of teachers of technology. Social Services Web 2.0 technologies allow future teachers to accumulate, create and edit learning materials via computer networks.

Стаття надійшла до редакції 10.11.2012